31996L0067

NÕUKOGU DIREKTIIV 96/67/EÜ,

15. oktoober 1996,

juurdepääsu kohta maapealse käitluse turule ühenduse lennujaamades

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 84 lõiget 2,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ([1])

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ([2])

toimides asutamislepingu artiklis 189c sätestatud korras ([3])

ning arvestades, et:

(1) ühendus on järk-järgult kehtestanud ühise õhutranspordipoliitika, et viia lõpule siseturu rajamine vastavalt asutamislepingu artiklile 7a ja edendada püsivalt majanduslikku ja sotsiaalset arengut;

(2) asutamislepingu artikli 59 eesmärk on kõrvaldada piirangud teenuste osutamise vabaduselt ühenduses; vastavalt asutamislepingu artiklile 61 tuleb see eesmärk saavutada ühise transpordipoliitika raames;

(3) nõukogu määruste (EMÜ) nr 2407/92, ([4]) EMÜ nr 2408/92 ([5]) ja EMÜ nr 2409/92 ([6]) kaudu on see eesmärk saavutatud õhutransporditeenuste suhtes üldiselt;

(4) maapealse käitluse teenused on õhutranspordi nõuetekohase toimimise seisukohast olulise tähtsusega; nimetatud teenused annavad suure panuse õhutranspordi infrastruktuuri tõhusasse kasutamisse;

(5) maapealse käitluse turu avamine peaks aitama vähendada lennuettevõtjate tegevuskulusid ja parandama lennujaama kasutajatele osutatavate teenuste kvaliteeti;

(6) subsidiaarsuspõhimõtet silmas pidades on oluline, et juurdepääs maapealse käitluse turule toimuks ühenduse raames ning võimaldaks liikmesriikidel arvesse võtta kõnealuse sektori eripära;

(7) oma 1994. aasta juuni teatises "Tsiviillennunduse arengusuunad Euroopas" viitas komisjon kavatsusele astuda enne 1994. aasta lõppu esimesi samme ühenduse lennujaamades maapealse käitluse turule juurdepääsu avamiseks; oma 24. oktoobri 1994. aasta resolutsioonis Euroopa tsiviillennunduse olukorra kohta ([7]) kinnitas nõukogu vajadust võtta turu avamisel arvesse lennujaamade olukorraga seotud nõudeid;

(8) oma 14. veebruari 1995. aasta resolutsioonis Euroopa tsiviillennunduse kohta ([8]) kordas Euroopa Parlament, et tuleks arvesse võtta mõju, mida maapealse käitluse turule juurdepääs avaldab tööhõive- ja ohutustingimustele ühenduse lennujaamades;

(9) vaba juurdepääs maapealse käitluse turule on kooskõlas ühenduse lennujaamade tõhusa toimimise põhimõtetega;

(10) vaba juurdepääsu maapealse käitluse turule peab kehtestama järk-järgult ja kohandama selle sektori nõudmistele;

(11) teatud maapealse käitluse teenuste liikide suhtes võib turulepääs ja omakäitlus mõjutada ohutust, turvalisust, läbilaskevõimet ja ruumikasutusega seotud piiranguid; seetõttu on vaja, et oleks võimalik piirata seda liiki maapealse käitluse teenuste osutajate arvu; omakäitlust peaks olema samuti võimalik piirata; sellisel juhu peavad piirangute kriteeriumid olema asjakohased, objektiivsed, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad;

(12) kui piiratakse maapealse käitluse teenuste osutajate arvu, on tõhusa konkurentsi tagamiseks vaja, et vähemalt üks teenuste osutajatest oleks täiesti sõltumatu nii lennujaama käitajast kui ka turgu valitsevast lennuettevõtjast;

([1]) EÜT C 142, 8.6.1995, lk 7 ja EÜT C 124, 27.4.1996, lk 19.
([2]) EÜT C 301, 13.11.1995, lk 28.
([3]) Euroopa Parlamendi 16. novembri 1995. aasta arvamus (EÜT C 323, 4.12.1995, lk 106), nõukogu 28. märtsi 1996. aasta ühine seisukoht (EÜT C 134, 6.5.1996, lk 30) ja Euroopa Parlamendi 16. juuli 1996. aasta otsus (EÜT C 261, 9.9.1996).
([4]) EÜT L 240, 14.8.1992, lk 1.
([5]) EÜT L 240, 24.8.1992, lk 8. Määrust on muudetud 1994. aasta ühinemisaktiga.
([6]) EÜT L 240, 24.8.1992, lk 15.
([7]) EÜT C 309, 5.11.1994, lk 2.
([8]) EÜT C 56, 6.3.1995, lk 28.

(13) lennujaamade tõrgeteta toimimiseks peab neil olema võimalik endale jätta teatavate infrastruktuuride juhtimise õigus, mida tehnilistel põhjustel, samuti tasuvuse või keskkonnamõjuga seotud põhjustel on raske jagada või dubleerida; selliste infrastruktuuride tsentraliseeritud juhtimine ei pruugi takistada maapealse käitluse teenuste osutajaid või omakäitlust teostavaid lennujaama kasutajaid neid kasutamast;

(14) teatavatel juhtudel võivad need kitsendused õigustada turulepääsu või omakäitluse suhtes rakendatavaid piiranguid, kui need on asjakohased, objektiivsed, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad;

(15) sellised erandid peavad võimaldama lennujaama juhtkonnal neid kitsendusi likvideerida või vähemalt vähendada; need erandid peab heaks kiitma komisjon, keda abistab nõuandekomitee, ning need tuleb anda konkreetseks ajavahemikuks;

(16) kui maapealse käitluse teenuste osutajate arvu piiramisega samal ajal tahetakse säilitada tõhusat ja ausat konkurentsi, peab teenuse osutajaid valima läbipaistva ja erapooletu korra kohaselt; maapealse käitluse teenuste osutajate valimisel peaks konsulteerima lennujaama kasutajatega, sest nemad on kõige rohkem huvitatud neile vajalike maapealse käitluse teenuste kvaliteedist ja hinnast;

(17) seetõttu on vaja maapealse käitluse teenuste osutajate valimisel tagada lennujaama kasutajate esindatus ja konsulteerimine esindajatest koosneva komisjoni kaudu;

(18) teatavatel asjaoludel ja eritingimustes on lennujaama maapealse käitluse teenuste osutajate valimisega seoses võimalik laiendada avaliku teenindamise kohustust teistele lennujaamadele asjaomase liikmesriigi samas geograafilises piirkonnas;

(19) lennujaama käitaja võib samuti osutada maapealse käitluse teenuseid ning oma otsuste kaudu märkimisväärselt mõjutada maapealse käitluse teenuste osutajate vahelist konkurentsi; seetõttu on ausa konkurentsi säilitamiseks oluline, et lennujaamadelt nõutaks eraldi raamatupidamisarvestust ühelt poolt infrastruktuuri juhtimise ja õigusnormide ning teiselt poolt maapealse käitluse teenuste osutamise kohta;

(20) lennujaam ei tohi subsideerida oma maapealset käitlust tuludest, mida ta saab, täites oma lennujaama valdaja rolli;

(21) samu läbipaistvusnõudeid tuleb kohaldada kõikide teenuseosutajate suhtes, kes soovivad osutada maapealse käitluse teenuseid kolmandatele isikutele;

(22) et lennujaamad saaksid täita oma infrastruktuuri juhtimise ülesandeid ning tagada ohutuse ja turvalisuse lennujaama rajatistes, samuti kaitsta keskkonda ja täita kehtivaid sotsiaalvaldkonna eeskirju, peavad liikmesriigid saama maapealse käitluse teenuste osutamist reguleerida lubadega; selliste lubade andmise kriteeriumid peavad olema objektiivsed, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad;

(23) samadel põhjustel peab liikmesriikidele jääma õigus kehtestada ja jõustada lennujaama infrastruktuuri tõrgeteta toimimiseks vajalikke eeskirju; need eeskirjad peavad olema seotud ettenähtud eesmärgiga ja ei tohi vähendada turulepääsu praktilist võimalust või omakäitluse vabadust käesoleva direktiiviga sätestatud tasemest allapoole; need eeskirjad peavad vastama objektiivsuse, läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise põhimõtetele;

(24) liikmesriikidele peab jääma õigus tagada maapealse käitluse teenuseid osutavate ettevõtete töötajatele piisav sotsiaalkaitse tase;

(25) maapealse käitluse teenuste osutajatele ja omakäitlust teostavatele lennujaama kasutajatele peab olema tagatud juurdepääs lennujaama seadmetele määral, mis on vajalik nende õiguste kasutamiseks ning ausa ja tõelise konkurentsi toimimiseks; sellise juurdepääsu eest võib siiski küsida tasu;

(26) on õigustatud, et käesoleva direktiiviga tunnustatud õigused kehtivad kolmandate riikide maapealse käitluse teenuste osutajate ja lennujaama kasutajate suhtes üksnes range vastastikkuse alusel; sellise vastastikkuse puudumisel peab liikmesriigil olema võimalik katkestada nende teenuste osutajate ja lennujaama kasutajate kõnealuste õiguste kasutamine;

(27) 2. detsembril 1987 leppisid Hispaania Kuningriik ja Ühendkuningriik mõlema riigi välisministri ühisdeklaratsioonis Londonis kokku korras, mis suurendaks koostööd Gibraltari lennujaama kasutamisel, ja see kord pole veel jõustunud;

(28) käesolev direktiiv ei mõjuta asutamislepingus sätestatud eeskirjade kohaldamist; nende eeskirjade täitmise tagamist jätkab eelkõige komisjon, rakendades vajaduse korral talle asutamislepingu artikli 90 alusel antud volitusi,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Kohaldamisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse vastavalt asutamislepingule liikmesriigi territooriumil asuvate mis tahes lennujaamade suhtes, mis on avatud kaubanduslikuks lennuliikluseks järgmistel tingimustel:

a) artikli 7 lõike 1 sätted artikli 7 lõikes 2 nimetamata maapealse käitluse liikide suhtes kehtivad kõikides lennujaamades liiklustihedusest sõltumata alates 1. jaanuarist 1998;

b) artikli 7 lõikes 2 nimetatud maapealse käitluse liikide suhtes kehtivaid sätteid kohaldatakse 1. jaanuarist 1998 nende lennujaamade suhtes, mille aastane vedude maht ei ole väiksem kui 1 miljon reisijat või 25 000 tonni kaupa;

c) artiklis 6 nimetatud maapealse käitluse liikide suhtes kehtivaid sätteid kohaldatakse 1. jaanuarist 1999 lennujaamade suhtes:

— mille aastane vedude maht ei ole väiksem kui 3 miljonit reisijat või 75 000 tonni kaupa, või

— mille vedude maht ei ole olnud väiksem kui 2 miljonit reisijat või 50 000 tonni kaupa kuuekuulise ajavahemiku jooksul enne eelmise aasta 1. aprilli või 1. oktoobrit.

2. Vastavalt asutamislepingule kohaldatakse käesoleva direktiivi sätteid alates 1. jaanuarist 2001 vastavalt asutamislepingule liikmesriikide territooriumidel asuvate kõikide lennujaamade suhtes, mis on avatud kaubanduslikule lennuliiklusele ja mille aastane vedude maht ei ole väiksem kui 2 miljonit reisijat või 50 000 tonni kaupa, ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist.

3. Kui lennujaam saavutab ühe käesolevas artiklis nimetatud kaubaveo künnise, saavutamata vastavat reisijate hulka, ei kohaldata käesoleva direktiivi sätteid nende maapealse käitluse teenuste liikide suhtes, mis on ette nähtud eranditult ainult reisijatele.

4. Komisjon avaldab *Euroopa Ühenduste Teatajas* käesolevas artiklis nimetatud lennujaamade loetelu. See loetelu avaldatakse esimest korda kolme kuu jooksul pärast käesoleva direktiivi jõustumist ja seejärel igal aastal.

Liikmesriigid edastavad igal aastal enne 1. juulit komisjonile kõnealuse loetelu koostamiseks vajalikud andmed.

5. Käesoleva direktiivi kohaldamisest Gibraltari lennujaama suhtes ei järeldu, et see kahjustaks Hispaania Kuningriigi ja Ühendkuningriigi õiguslikke positsioone nende vaidluses selle territooriumi suveräänsuse üle, kus lennujaam paikneb.

6. Käesoleva direktiivi kohaldamine Gibraltari lennujaama suhtes lükatakse edasi selle korra jõustumiseni, mis sisaldub Hispaania Kuningriigi ja Ühendkuningriigi välisministrite 2. detsembril 1987 tehtud ühisdeklaratsioonis. Hispaania Kuningriigi ja Ühendkuningriigi valitsus teavitavad nõukogu selle korra jõustumise kuupäevast.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *lennujaam* – mis tahes maa-ala, mis on kohandatud õhusõidukite maandumiseks, startimiseks ja manööverdamiseks, kaasa arvatud lennuliikluse ja -teenuste nõuete täitmiseks vajalikud abirajatised, sealhulgas kaubanduslike lendude teenindamiseks vajalikud rajatised;

b) *lennujaamasüsteem* – kaks või enam kokkukuuluvat lennujaama, mis teenindavad sama linna või linnastut, nagu on osutatud 23. juuli 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2408/92 (ühenduse lennuettevõtjate juurdepääsu kohta ühendusesisestele lennuliinidele) II lisas;

c) *lennujaama käitaja* – organ, kelle eesmärgiks on siseriikliku õiguse alusel ja, olenevalt olukorrast, koos teiste tegevusaladega või mitte, lennujaama infrastruktuuride haldamine ja juhtimine ning asjaomases lennujaamas või lennujaamade süsteemis asuvate erinevate operaatorite tegevuse koordineerimine ja kontroll;

d) *lennujaama kasutaja* – iga füüsiline või juriidiline isik, kes vastutab reisijateveo, posti- ja/või kaubaveo eest õhu kaudu kõnealusest lennujaamast või kõnealusesse lennujaama;

e) *maapealne käitlus* – lennujaamades lennujaama kasutajatele pakutavad lisas kirjeldatud teenused;

f) *omakäitlus* – olukord, kus lennujaama kasutaja osutab otseselt endale üht või mitut liiki maapealse käitluse teenust ja ei sõlmi lepingut kolmanda isikuga selliste teenuste osutamiseks; selles määratluses ei loeta lennujaama kasutajaid omavahel kolmandateks isikuteks, kui:

— ühele kasutajale kuulub enamusosalus teises kasutajas, või

— ühele kasutajale kuulub enamusosalus mõlemas kasutajas;

g) *maapealse käitluse teenuste osutaja* – iga füüsiline või juriidiline isik, kes osutab kolmandatele isikutele üht või mitut liiki maapealse käitluse teenust.

Artikkel 3

Lennujaama käitaja

1. Kui lennujaama või lennujaamasüsteemi ei juhi ega käita üks organ, vaid mitu eri organit, loetakse käesoleva direktiivi kohaldamisel iga sellist üksust lennujaama käitaja osaks.

2. Samuti siis, kui mitmel lennujaamal või lennujaamasüsteemil on üks käitaja, vaadeldakse iga sellist lennujaama või lennujaamasüsteemi käesoleva direktiivi kohaldamisel eraldi.

3. Kui lennujaamade juhtkonnad on ametiasutuse järelevalve või kontrolli all, peab see asutus seoses talle pandud juriidiliste kohustustega tagama käesoleva direktiivi kohaldamise.

Artikkel 4

Raamatupidamise lahusus

1. Kui lennujaama käitaja, lennujaama kasutaja või maapealse käitluse teenuste osutaja osutab maapealse käitluse teenuseid, peab ta rangelt eraldama maapealset käitlust käsitleva raamatupidamise oma muude tegevusalade raamatupidamisest kooskõlas kehtivate kaubandustavadega.

2. Liikmesriigi määratud sõltumatu revident peab kontrollima, et raamatupidamine oleks sel viisil lahutatud.

Revident kontrollib samuti, et lennujaama käitaja tegevuses, kes toimib lennujaama valdajana ja maapealse käitluse teenuste osutajana, ei toimuks finantsvoogude liikumist.

Artikkel 5

Lennujaama kasutajate komitee

1. Hiljemalt kaheteistkümne kuu möödumisel käesoleva direktiivi jõustumisest tagavad liikmesriigid, et igas asjaomases lennujaamas on loodud lennujaama kasutajate või lennujaama kasutajaid esindavate organisatsioonide komitee.

2. Kõigil lennujaama kasutajatel on õigus osaleda selles komitees või soovi korral olla selles esindatud selleks määratud organisatsiooni kaudu.

Artikkel 6

Kolmandatele isikutele osutatavad maapealse käitluse teenused

1. Liikmesriigid võtavad vastavalt artiklile 1 vajalikke meetmeid tagamaks maapealse käitluse teenuste osutajatele vaba juurdepääsu kolmandatele isikutele maapealse käitluse teenuste osutamise turule.

Liikmesriikidel on õigus nõuda, et maapealse käitluse teenuste osutajad asuksid ühenduses.

2. Liikmesriigid võivad piirata teenuseosutajate arvu, kellel on lubatud osutada alljärgnevaid maapealse käitluse teenuse liike:

— pagasikäitlus,

— perroonikäitlus,

— kütuse- ja õlikäitlus,

— kauba ja posti füüsiline käitlus lennujaama terminali ja õhusõiduki vahel kas saabumisel, väljumisel või transiidi puhul.

Nad ei tohi siiski piirata seda arvu vähem kui kahele igas maapealse käitluse liigis.

3. Lisaks sellele ei tohi alates 1. jaanuarist 2001 vähemalt üht volitatud teenuste osutajat otseselt ega kaudselt juhtida:

— lennujaama käitaja,

— ükski lennujaama kasutaja, kes vedas rohkem kui 25 % reisijaid või kaupa nende teenuste osutajate valimisele eelnenud aasta vedude üldmahust selles lennujaamas,

— organ, kes kontrollib otseselt või kaudselt selle lennujaama käitajat või mis tahes sellist kasutajat või mida kontrollib otseselt või kaudselt selle lennujaama käitaja või mis tahes selline kasutaja.

1. juulil 2000 võib liikmesriik siiski taotleda, et käesoleva lõike kohased kohustused lükataks edasi kuni 31. detsembrini 2002.

Komisjon koos artiklis 10 nimetatud komiteega vaatab sellise taotluse läbi ja võib, arvestades kõnealuse sektori arengut, eriti liiklusmahu ning -voogude olukorda samalaadsetes lennujaamades, võtta vastu otsuse nimetatud taotluse rahuldamise kohta.

4. Kui liikmesriigid piiravad vastavalt lõikele 2 teenuste osutajate arvu, ei või nad takistada lennujaama kasutajat, olenemata sellest, milline lennujaama osa on talle eraldatud, iga maapealse käitluse liigi osas, mille suhtes kehtivad piirangud, valida vähemalt kahe maapealse käitluse teenuse osutaja vahel tingimustel, mis on sätestatud lõigetes 2 ja 3.

Artikkel 7

Omakäitlus

1. Liikmesriigid võtavad omakäitluse vabaduse tagamiseks vajalikud meetmed artiklis 1 sätestatud korras.

2. Järgmiste maapealse käitluse teenuste liikide puhul võivad liikmesriigid jätta omakäitluse õiguse mitte vähem kui kahele lennujaama kasutajale tingimusel, et nad valitakse asjakohaste, objektiivsete, läbipaistvate ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel:

— pagasikäitlus,

— perroonikäitlus,

— kütuse- ja õlikäitlus,

— kauba ja posti füüsiline käitlus lennujaama terminali ja õhusõiduki vahel kas saabumisel, väljumisel või transiidi puhul.

Artikkel 8

Tsentraliseeritud infrastruktuurid

1. Olenemata artiklite 6 ja 7 kohaldamisest, võivad liikmesriigid jätta lennujaama käitajale või muule organile tsentraliseeritud maapealsete teenuste osutamiseks kasutatavate infrastruktuuride juhtimise, kui nende keerukus, maksumus või keskkonnamõju ei võimalda jaotamist või dubleerimist (näiteks pagasi sorteerimise, jäätõrje-, veepuhastuse- ja kütusejaotuse süsteemid). Nad võivad teha selliste infrastruktuuride kasutamise kohustuslikuks maapealse käitluse teenuste osutajatele ja omakäitlusega lennujaama kasutajatele.

2. Liikmesriigid tagavad, et nende infrastruktuuride juhtimine on läbipaistev, objektiivne ja mittediskrimineeriv, ning kannavad eelkõige hoolt, et maapealse käitluse teenuste osutajatel või omakäitlusega lennujaama kasutajatel oleks juurdepääs nimetatud teenustele käesoleva direktiiviga sätestatud piires.

Artikkel 9

Erandid

1. Kui lennujaama eriomased piirangud ruumi või mahu osas, eriti need, mis tulenevad ülekoormusest ja ruumi kasutusastmest, teevad võimatuks turu avamise ja/või omakäitluse juurutamise käesoleva direktiiviga sätestatud ulatuses, võib kõnealune liikmesriik otsustada:

a) piirata ühe või enama maapealse käitluse teenuse liigi osutajate arvu, välja arvatud need, millele on viidatud artikli 6 lõikes 2, kogu lennujaamas või selle osas; sellisel juhul kohaldatakse artikli 6 lõigete 2 ja 3 sätteid;

b) reserveerida ühele teenuse osutajale ühe või enama artikli 6 lõikes 2 nimetatud maapealse käitluse liigi;

c) reserveerida omakäitlus piiratud arvule lennujaama kasutajatele artikli 7 lõikes 2 nimetamata maapealse käitluse liikide suhtes, tingimusel et sellised kasutajad valitakse asjakohaste, objektiivsete, läbipaistvate ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel;

d) keelata omakäitlus või piirata seda ühe lennujaama kasutajaga artikli 7 lõikes 2 nimetatud maapealse käitluse liikide osas.

2. Kõigi lõike 1 alusel tehtavate erandite puhul tuleb:

a) täpselt kindlaks määrata maapealse käitluse teenuse liik või liigid, mille suhtes erand tehakse, ning seda õigustavad eriomased piirangud olemasoleva ruumi või mahu osas;

b) lisada nende piirangute kõrvaldamiseks vajalike meetmete plaan.

Lisaks sellele ei tohi erandid:

i) põhjendamatult kahjustada käesoleva direktiivi eesmärke;

ii) põhjustada konkurentsi moonutamist maapealse käitluse teenuse osutajate ja/või omakäitlust teostavate lennujaama kasutajate vahel;

iii) ulatuda vajalikust kaugemale.

3. Liikmesriigid teatavad komisjonile kõikidest lõike 1 alusel tehtud eranditest ja neid õigustavatest põhjendustest vähemalt kolm kuud enne erandite jõustumist.

Komisjon avaldab kokkuvõtte otsustest, millest talle on teatatud, *Euroopa Ühenduste Teatajas,* ja kutsub huvitatud pooli esitama arvamusi.

4. Komisjon vaatab hoolikalt läbi liikmesriikide esitatud erandite tegemise otsused. Selleks analüüsib komisjon olukorda üksikasjalikult ja uurib liikmesriikide esitatud asjakohaseid meetmeid, et kontrollida, kas väidetavad piirangud on olemas ning kas on võimatu turgu avada ja/või teostada omakäitlust käesolevas direktiivis sätestatud ulatuses.

5. Lisaks sellisele läbivaatamisele ja pärast konsultatsioone asjaomase liikmesriigiga võib komisjon kinnitada liikmesriigi otsuse või selle vaidlustada, kui ta leiab, et väidetavate piirangute olemasolu ei ole tõestatud või need ei ole nii tõsised, et õigustada erandi tegemist. Pärast konsulteerimist asjaomase liikmesriigiga võib komisjon nõuda liikmesriigilt erandi kestuse muutmist või piirata selle kasutust lennujaama või lennujaamasüsteemi osale, kus väidetavate piirangute olemasolu on tõestatud.

Komisjon teeb otsuse hiljemalt kolm kuud pärast liikmesriigilt teate saamist ja see avaldatakse *Euroopa Ühenduste Teatajas.*

6. Liikmesriikide lõike 1 kohaselt tehtud erandite kestus ei tohi ületada kolme aastat, välja arvatud lõike 1 punkti b alusel tehtud erandid. Hiljemalt kolm kuud enne nimetatud perioodi lõppu peab liikmesriik tegema uue otsuse mis tahes eranditaotluse kohta, mis peab samuti toimuma käesolevas artiklis sätestatud korras.

Lõike 1 punkti b alusel tehtud erandite kestus ei tohi ületada kaht aastat. Siiski võib liikmesriik lõike 1 sätete kohaselt taotleda selle perioodi pikendamist veel ühe kaheaastase tähtaja võrra. Komisjon võtab artiklis 10 nimetatud komitee abil vastu otsuse sellise taotluse kohta.

Artikkel 10

Nõuandekomitee

1. Komisjoni abistab nõuandekomitee, kuhu kuuluvad liikmesriikide esindajad ja eesistujana komisjoni esindaja.

2. Komitee nõustab komisjoni artikli 9 kohaldamisel.

3. Lisaks sellele võib komitee konsulteerida komisjoniga igas muus küsimuses, mis käsitleb käesoleva direktiivi kohaldamist.

4. Komitee kehtestab ise oma töökorra.

Artikkel 11

Teenuste osutajate valimine

1. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et korraldada valikumenetlus teenuste osutajate vahel, kellel on lubatud osutada maapealse käitluse teenuseid lennujaamades, kus nende arv on artikli 6 lõikes 2 või artiklis 9 sätestatud juhtudel piiratud. See menetlus peab olema kooskõlas järgmiste põhimõtetega:

a) kui liikmesriigid nõuavad, et maapealse käitluse teenuste osutajad vastaksid standardtingimustele või tehnospetsifikaatidele, kehtestatakse sellised tingimused või spetsifikaadid pärast konsulteerimist lennujaama kasutajate komiteega. Standardtingimustes või tehnospetsifikaatides kehtestatud valikukriteeriumid peavad olema asjakohased, objektiivsed, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad.

   Pärast komisjonile teatamist võib asjaomane liikmesriik lülitada standardtingimustesse või tehnospetsifikaatidesse, millele maapealse käitluse teenuse osutajad peavad vastama, avaliku teenindamise kohustuse selliste lennujaamade osas, kes teenindavad tema territooriumi äärealasid või arengupiirkondi ja ei paku kaubanduslikku huvi, ent on asjaomasele liikmesriigile eluliselt tähtsad;

b) pakkumismenetlus tuleb välja kuulutada ja avaldada *Euroopa Ühenduste Teatajas,* sellele võib vastata iga asjast huvitatud maapealse käitluse teenuste osutaja;

c) maapealse käitluse teenuse osutajaid valivad:

   i) lennujaama käitajad pärast konsultatsioone lennujaama kasutajate komiteega, tingimusel et lennujaama käitaja:

      — ei osuta samasuguseid maapealse käitluse teenuseid, ja

      — ei kontrolli otseselt ega kaudselt ühtegi ettevõtet, kes selliseid teenuseid osutab, ja

      — ei ole osaline üheski sellises ettevõttes;

   ii) kõigil muudel juhtudel liikmesriigi pädevad asutused, kes on sõltumatud asjaomase lennujaama käitajast ja kes peavad esmalt konsulteerima lennujaama kasutajate komitee ja lennujaama käitajaga;

d) maapealse käitluse teenuste osutajad valitakse kõige rohkem seitsmeks aastaks;

e) kui maapealse käitluse teenuste osutaja lõpetab oma tegevuse enne selle ajavahemiku lõppu, milleks ta valiti, asendatakse ta sama menetluse alusel.

2. Kui maapealse käitluse teenuste osutajate arv on piiratud vastavalt artikli 6 lõikele 2 või artiklile 9, võib lennujaama käitaja ise osutada maapealse käitluse teenust, läbimata lõikes 1 sätestatud valikumenetlust. Samuti võib ta lubada ettevõtjal osutada maapealse käitluse teenust kõnealuses lennujaamas, läbimata eespool nimetatud menetlust, kui:

— ta kontrollib seda ettevõtjat otseselt või kaudselt, või

— kui see ettevõtja kontrollib teda otseselt või kaudselt.

3. Lennujaama käitaja informeerib lennujaama kasutajate komiteed selle artikli alusel tehtud otsusest.

Artikkel 12

Saarte lennujaamad

Seoses maapealse käitluse teenuste osutajate valikuga lennujaamas vastavalt artiklile 11 võib liikmesriik laiendada avaliku teenindamise kohustust teistele lennujaamadele selles liikmesriigis tingimusel, et:

— sellised lennujaamad asuvad sama geograafilise piirkonna saartel, ja

— iga sellise lennujaama aastane reisijateveo maht ei ole väiksem kui 100 000 reisijat aastas, ja

— sellise laiendamise on heaks kiitnud komisjon artiklis 10 nimetatud komitee kaasabil.

Artikkel 13

Konsultatsioonid

Liikmesriigid kannavad hoolt, et käesoleva direktiivi kohaldamise suhtes seatakse sisse kohustusliku konsulteerimise kord lennujaama käitaja, lennujaama kasutajate komitee ja maapealse käitluse teenuseid osutavate ettevõtjate vahel. Muu hulgas peavad sellised konsultatsioonid hõlmama nende maapealse käitluse teenuste hinda, mille suhtes on tehtud erand vastavalt artikli 9 lõike 1 punktile b, ja nende teenuste osutamise korraldust. Selliseid konsultatsioone korraldatakse vähemalt kord aastas.

Artikkel 14

Loa andmine

1. Liikmesriigid võivad maapealse käitluse teenuste osutaja või omakäitlust teostava lennujaama kasutaja maapealse käitlustegevuse tingimusena ette näha loa saamise lennujaama käitlejast sõltumatult ametiasutuselt.

Sellise loa andmise kriteeriumid peavad olema seotud usaldusväärse finantsseisundi ja piisava kindlustuskaitsega, sisseseade, õhusõiduki, seadmete ja personali turvalisuse ja ohutusega, samuti keskkonnakaitsega ja vastavusega asjakohastele sotsiaalõigusnormidele.

Need kriteeriumid peavad vastama järgmistele põhimõtetele:

a) neid tuleb kohaldada erinevate maapealse käitluse teenuste osutajate ja lennujaama kasutajate suhtes mittediskrimineerival viisil;

b) nad peavad vastama soovitud eesmärgile;

c) nad ei tohi tegelikkuses piirata turulepääsu või omakäitluse vabadust allapoole käesoleva direktiiviga sätestatud taset.

Need kriteeriumid avalikustatakse ja maapealse käitluse teenuste osutajaid või omakäitlust teostavaid lennujaama kasutajaid teavitatakse eelnevalt loa saamise menetlusest.

2. Loa andmisest võib keelduda või selle tagasi võtta ainult siis, kui maapealse käitluse teenuste osutaja või omakäitlust teostav lennujaama kasutaja ei vasta oma süü tõttu lõikes 1 nimetatud kriteeriumidele.

Loa andmisest keeldumise või selle tagasivõtmise põhjused tuleb teatada asjaomasele teenuste osutajale või lennujaama kasutajale ja lennujaama käitajale.

Artikkel 15

Tegutsemiseeskiri

Kui see on vajalik, võib liikmesriik lennujaama käitaja ettepanekul:

— keelata maapealse käitluse teenuste osutajal või lennujaama kasutajal maapealse käitluse teenuste osutamine või omakäitlus, kui see teenuste osutaja või lennujaama kasutaja ei järgi lennujaama nõuetekohase toimimise tagamiseks talle kohustuslikuks tehtud eeskirju.

Need eeskirjad peavad vastama järgmistele põhimõtetele:

a) neid tuleb kohaldada erinevate maapealse käitluse teenuste osutajate ja lennujaama kasutajate suhtes mittediskrimineerival viisil;

b) nad peavad vastama soovitud eesmärgile;

c) nad ei tohi tegelikkuses piirata turulepääsu või omakäitluse vabadust allapoole käesoleva direktiiviga sätestatud taset;

— eriti peavad nad maapealse käitluse teenuste osutajaid lennujaamas kohustama osalema ausal ja mittediskrimineerival viisil siseriiklike õigusnormidega sätestatud avaliku teenindamise kohustuse täitmises, kaasa arvatud kohustus tagada pidev teenindamine.

Artikkel 16

Juurdepääs rajatistele ja sisseseadele

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et maapealse käitluse teenuste osutajad ja omakäitlust teostada soovivad lennujaama kasutajad omavad juurdepääsu lennujaama rajatistele ja sisseseadele nende tegutsemist võimaldaval määral. Kui lennujaama käitaja või vajaduse korral ametiasutus või mõni muu organ, kes seda kontrollib, seab tingimused sellisele juurdepääsule, peavad need tingimused olema asjakohased, objektiivsed, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad.

2. Maapealse käitluse jaoks lennujaamas olemasolev ruum tuleb jagada erinevate maapealse käitluse teenuste osutajate ja omakäitlust teostavate lennujaama kasutajate vahel, kaasa arvatud uustulnukad sellel alal, sellises ulatuses, mis on neile vajalik oma õiguste kasutamiseks ja mis võimaldab tõhusat ja ausat konkurentsi asjakohaste, objektiivsete, läbipaistvate ja mittediskrimineerivate eeskirjade ja kriteeriumide alusel.

3. Kui juurdepääs lennujaama rajatistele ja sisseseadele on tasuline, määratakse tasumäär vastavalt asjakohastele, objektiivsetele, avalikele ja mittediskrimineerivatele kriteeriumidele.

Artikkel 17

Ohutus ja turvalisus

Käesoleva direktiivi sätted ei mõjuta mingil moel liikmesriikide kohustusi avaliku korra, ohutuse ja turvalisuse suhtes lennujaamades.

Artikkel 18

Sotsiaal- ja keskkonnakaitse

Ilma et see piiraks käesoleva direktiivi kohaldamist ja vastavalt ühenduse õiguse muudele sätetele võivad liikmesriigid võtta vajalikke meetmeid tagamaks töötajate õiguste ning keskkonna kaitset.

Artikkel 19

Vastavus siseriiklikele õigusnormidele

Maapealse käitluse teenuste osutaja liikmesriigi lennujaamas on kohustatud järgima ühenduse õigusega kooskõlas olevaid siseriiklike õigusnormide sätteid.

Artikkel 20

Vastastikkuse põhimõte

1. Ilma et see piiraks ühenduse rahvusvahelisi kohustusi, iga kord, kui ilmneb, et maapealse käitluse või omakäitluse turule pääsu suhtes mõni kolmas riik:

a) ei kohtle de jure või de facto liikmesriigi maapealse käitluse teenuste osutajaid ja omakäitlust teostavaid lennujaama kasutajaid selliselt, nagu liikmesriigid kohtlevad selle riigi maapealse käitluse teenuste osutajaid ja omakäitlust teostavaid lennujaama kasutajaid; või

b) ei kohtle *de jure* või *de facto* liikmesriigi maapealse käitluse teenuste osutajaid ja omakäitlust teostavaid lennujaama kasutajaid oma siseriiklike tingimuste alusel; või

c) kohtleb kolmandate riikide maapealse käitluse teenuse osutajaid ja omakäitlust teostavaid lennujaama kasutajaid soodsamalt kui liikmesriikide maapealse käitluse teenuse osutajaid ja omakäitlust teostavaid lennujaama kasutajaid, võib liikmesriik täielikult või osaliselt peatada käesolevast direktiivist tulenevad kohustused selle kolmanda riigi maapealse käitluse teenuste osutajate ja omakäitlust teostavate lennujaama kasutajate suhtes kooskõlas ühenduse õigusega.

2. Asjaomane liikmesriik informeerib komisjoni igast õiguste või kohustuste tagasivõtmisest või peatamisest.

Artikkel 21

Kaebuse esitamise õigus

Liikmesriigid või vajaduse korral lennujaamade käitajad tagavad, et igal õigustatud huvi omaval isikul on õigus esitada kaebus artikli 7 lõike 2 ja artiklite 11–16 alusel tehtud otsuste või üksikute meetmete suhtes.

Peab olema võimalik esitada kaebus siseriiklikule kohtule või ametiasutusele, kes ei ole asjaomase lennujaama käitaja ning ei sõltu teda kontrollivast ametiasutusest, kui see on vajalik.

Artikkel 22

Teabe esitamine ja läbivaatamine

Liikmesriigid edastavad komisjonile viimase nõutud teabe aruande koostamiseks käesoleva direktiivi kohaldamise kohta.

Aruanne, millele on lisatud ettepanekud käesoleva direktiivi läbivaatamise kohta, koostatakse hiljemalt 31. detsembriks 2001.

Artikkel 23

Rakendamine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt ühe aasta jooksul pärast selle avaldamist *Euroopa Ühenduste Teatajas*. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse meetmetesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 24

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub 20. päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Ühenduste Teatajas*.

Artikkel 25

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Luxembourg, 15. oktoober 1996

Nõukogu nimel

eesistuja

B. HOWLIN

LISA

MAAPEALSE KÄITLUSE TEENUSTE LOETELU

1. Maapealne juhtimine ja järelevalve hõlmab:

1.1. esindus- ja sideteenuseid kohalike ametiasutuste või mis tahes muu üksusega, makseid lennujaama kasutaja nimel ja ametiruumide võimaldamist tema esindajatele;

1.2. lastimise, teadete edastamise ja telekommunikatsiooni kontrolli;

1.3. kaubalaadimisvahendite käitlust, ladustamist ja haldamist;

1.4. kõiki muid järelevalveteenuseid enne lendu, lennu ajal või pärast lendu ja kõiki muid lennujaama kasutaja nõutud haldusteenuseid.

2. Reisijate käitlus hõlmab iga liiki abi saabuvatele, lahkuvatele, ümberistuvatele või transiitreisijatele, kaasa arvatud piletite ja reisidokumentide kontroll, pagasi registreerimine ja selle toimetamine sorteerimispaika.

3. Pagasikäitlus hõlmab pagasi käitlust sorteerimispaigas, selle sorteerimist, ettevalmistust ärasaatmiseks, laadimist ettenähtud veovahendeile ning nendelt mahalaadimist pagasi vedamiseks õhusõidukist sorteerimispaika ja vastupidi, samuti pagasi transporti sorteerimispaigast väljastamispaika.

4. Kauba ja posti käitlus hõlmab:

4.1. kauba puhul: eksport-, transiit- ja importkauba füüsilist käitlust, nendega seotud dokumentide käitlust, tolliprotseduure ja osapoolte vahel kokku lepitud või asjaolude tõttu vajalikke turvaprotseduure;

4.2. posti puhul: saabuva ja väljuva posti füüsilist käitlust, seonduvate dokumentide käitlust ning osapoolte vahel kokku lepitud või asjaolude tõttu vajalikke turvaprotseduure.

5. Perroonikäitlus hõlmab:

5.1. õhusõiduki juhendamist maapinnal saabumisel ja väljumisel; (*)

5.2. abi õhusõiduki sildumisel ja sobivate seadmete käsutusseandmist; (*)

5.3. sidepidamist õhusõiduki ja perrooniteeninduse osutaja vahel; (*)

5.4. õhusõiduki laadimist ja tühjakslaadimist, kaasa arvatud sobilike seadmetega varustamine ning nende käitamine, samuti meeskonna ja reisijate vedu õhusõiduki ning terminali vahel ning pagasi transporti õhusõiduki ja terminali vahel;

5.5. mootori käivitamiseks vajalike seadmetega varustamist ja nende käitamist;

5.6. õhusõiduki teisaldamist saabumisel ja väljumisel, samuti sobilike seadmetega varustamist ja nende käitamist;

5.7. toidu ja jookide transporti, õhusõidukile laadimist ja sealt mahalaadimist.

6. Õhusõiduki teenindamine hõlmab:

6.1. õhusõiduki puhastamist väljast ja seest ning tualeti- ja veeteenuseid;

6.2. kabiini jahutamist ja soojendamist, lume ja jää eemaldamist, õhusõiduki jäätõrjet;

6.3. salongi varustamist vastavate salongiseadmetega, nende seadmete ladustamist.

7. Kütuse- ja õlikäitlus hõlmab:

7.1. kütuse tankimise ja väljapumpamise operatsioonide korraldamist ja teostamist, kaasa arvatud kütuse ladustamine ning kütusetarnete kvaliteedi ja hulga kontroll;

7.2. õli ja muude vedelike lisamist.

8. Õhusõiduki hooldus hõlmab:

8.1. tavateenindust enne väljalendu;

8.2. lennujaama kasutaja soovitud eriteenindust;

8.3. tagavaraosade ja vastavate seadmete hankimist ja haldamist;

8.4. sobiva parkimis- ja/või angaarikoha tellimist või reserveerimist.

(*) Tingimusel, et neid teenuseid ei osuta lennuliiklusteenistus.

9. Lennutegevus ja meeskonna juhtimine hõlmab:

9.1. ettevalmistust lennuks lähtelennujaamas või mis tahes teises punktis;

9.2. abistamist lennu ajal, kaasa arvatud vajaduse korral ümbersuunamine;

9.3. lennujärgset tegevust;

9.4. meeskonna juhtimist.

10. Maapealne transport hõlmab:

10.1. meeskonna, reisijate, pagasi, kauba ja posti veo korraldamist ning teostamist sama lennujaama eri terminalide vahel, välja arvatud samasugune vedu õhusõiduki ja sama lennujaama territooriumil asuva mis tahes muu punkti vahel;

10.2. igasugust lennujaama kasutaja soovitud erivedu.

11. Toitlustusteenus hõlmab:

11.1. suhtlemist tarnijatega ja haldusjuhtimist;.

11.2. toidu, jookide ja nende ettevalmistamiseks vajalike seadmete ladustamist;

11.3. selliste seadmete puhastamist;

11.4. seadmete, samuti baari- ja toidukaupade ettevalmistamist ja tarnimist.